

I

*H*et geratel van de ouderwetse schrijfmachine klonk als een ritmisch staccato door de stilte van het vertrek, en in de hoek waar Bill Thigpen zat te werken hing een dikke blauwe wolk sigarettenrook. Hij had zijn bril hoog op zijn hoofd geschoven, plastic bekertjes met koffie stonden gevaarlijk dicht langs de rand van zijn bureau, de asbakken waren boordevol en zijn gezicht stond gespannen, terwijl zijn blauwe ogen tuurden naar wat hij schreef. Sneller, nog sneller, met af en toe een blik over zijn schouder naar de klok achter hem die meedogenloos doorging met tikken. Hij typte alsof een paar duivels hem op de hielen zaten. Zijn grijzende haar zag eruit alsof hij had liggen slapen en een paar keer wakker was geworden zonder er ooit aan te denken het te kammen. Hij had een gladgeschoren en vriendelijk gezicht met krachtige lijnen, en toch had hij ook iets zachts. Je kon hem niet werkelijk knap noemen, maar hij maakte een sterke indruk en hij had iets aantrekkelijks waardoor je wat langer naar hem bleef kijken, een man met wie je wel een paar uurtjes zou willen doorbrengen. Maar niet nu, niet nu hij kreunde en weer een blik op de klok wierp terwijl hij zijn vingers nog sneller over de schrijfmachine liet dansen. En toen, eindelijk stilte, een snelle kras met een pen waarna hij overeind sprong en een paar handenvol papier bij elkaar graaide waar hij de afgelopen zeven uur aan had zitten

werken, vanaf 's ochtends vijf uur. Nu was het bijna één uur... bijna tijd voor de uitzending... toen hij door de kamer draafde, de deur openrukte en als een olympisch hardloper langs het bureau van zijn secretaresse schoot. Hij rende zo snel hij kon door de gang, stoof langs verschillende mensen zonder botsingen te veroorzaken en zonder te letten op verbaasde blikken en een vriendelijke groet, tot hij op een paar deuren bonkte die slechts op een kier werden geopend, waar hij een hand naar binnen stak met een paar vellen van de pas geschreven wijzigingen. Het was weer het oude liedje. Dit gebeurde één, twee, soms drie of vier keer per maand als Bill vond dat de show niet liep zoals hij dat wilde. Hij was de maker van de meest succesvolle tv-serie die overdag werd uitgezonden, en telkens als hij zich zorgen maakte over zijn show zette hij het werk stil, schreef een of twee tussenstukken, draaide alles op z'n kop en voelde zich dan pas weer gelukkig. Zijn agent vond dat hij de meest neurotische moeder was van de televisie, maar hij wist ook dat hij de beste was. Bill Thigpen had een feilloos gevoel voor wat zijn serie levend maakte, en hij had het nog nooit mis gehad. Tot nu toe.

A Life Worth Living was nog altijd de best bekeken dagserie op de Amerikaanse tv en het was William Thigpens troetelkindje. Hij was ermee begonnen als een middel om te overleven toen hij jaren geleden als jong toneelschrijver bijna van de honger omkwam in New York. Eerst had hij met het idee gespeeld en daarna het eerste script gemaakt in een periode dat hij in New York was tussen twee toneelstukken in. Hij was begonnen met het schrijven van toneelstukken voor onbetekenende theatertjes ver van Broadway, en in die dagen was hij een purist. Het toneel ging boven alles. Maar hij was ook getrouwd en hij woonde in SoHo, in New York, en ze hadden nauwelijks iets te eten. Zijn vrouw Leslie was danseres geweest in Broadwayshows, maar toentertijd was ze werkeloos, omdat ze in verwachting was van hun eerste baby. In het begin had hij er grapjes over gemaakt dat het wel erg 'ironisch' zou zijn als hij uiteindelijk een geslaagd schrijver werd

met een tv-serie, en als dat nu uitgerekend de grote doorbraak in zijn loopbaan zou zijn. Maar toen hij nog worstelde met het script en met de planning voor een langlopende serie was het geen grapje meer, maar werd het een obsessie. Hij móést het voor elkaar krijgen... voor Leslie... voor hun baby. En eerlijk gezegd vond hij het nog leuk ook. Hij vond het prachtig, en de televisiemaatschappij ook. Ze waren wild enthousiast. En de baby, Adam, en de show waren bijna gelijktijdig geboren, de een een flink kereltje van negen pond met zijn vaders grote blauwe ogen en een krans van goudblonde krullen om het hoofd, de ander een try-out in het zomerprogramma die de kijkcijfers omhoog deed schieten en onmiddellijk aanleiding gaf tot protest toen de serie in september weer van het scherm verdween. Binnen twee maanden was *A Life Worth Living* er weer en Bill Thigpen was op weg om de schepper te worden van de meest succesvolle televisieserie die men ooit had gehad. De werkelijk belangrijke keuzes kwamen later wel.

Hij begon met zelf een paar van de eerste episodes te schrijven, en die waren goed, maar hij maakte de spelers en de regisseurs dol. En tegen die tijd was zijn loopbaan als toneelschrijver voor de kleine theaters al bijna helemaal vergeten. In minder dan geen tijd werd de televisie zijn levensader.

Uiteindelijk werd hem een heleboel geld aangeboden als hij zijn concept zou verkopen en zich er niet meer mee zou bemoeien, naar huis zou gaan om zijn honorarium op te strijken, en het schrijven van toneelstukken voor kleine theatertjes weer ter hand zou nemen. Maar intussen was *Life*, zoals hij de serie noemde, bijna net zozeer een kind van hem als zijn zes maanden oude zoontje. Hij kon zich niet losmaken van het stuk, en verkopen kon hij het helemaal niet. Hij moest erbij blijven. Dit was werkelijkheid voor hem, het leefde en het was inderdaad belangrijk voor hem wat hij daar te zeggen had. Hij had het over de pijn van het leven, de teleurstellingen, de boosheid, het verdriet, de triomfen, de uitdagingen, de opwinding, de liefde, de echte schoonheid. Het stuk bevatte al zijn levens-

lust, zijn eigen verdriet om alle leed, zijn eigen verrukking over het leven. Het gaf de mensen hoop na wanhoop, zonneshijn na stormen, en de kern van het verhaal zowel als de belangrijkste personages waren fatsoenlijk. Er waren natuurlijk ook boeven, en de mensen smulden ervan. Maar fundamenteel was het stuk integer, waardoor de bewonderaars er onwankelbaar aan verknocht raakten. Het was eigenlijk een weerspiegeling van het wezen van zijn schepper. Levendig, vol levensdrang, fatsoenlijk, toegankelijk, vriendelijk, ongekunsteld, intelligent, creatief. En hij hield van het stuk, bijna als van een kind dat hij vastbesloten was te verzorgen, bijna net zoveel als hij van Adam en Leslie hield.

In die eerste tijd van het stuk voelde hij zich voortdurend verscheurd; er werd eindeloos aan hem getrokken omdat hij steeds bij zijn gezin wilde zijn en toch een oogje wilde houden op het stuk om er zeker van te zijn dat het op het juiste spoor bleef en dat ze niet een verkeerde tekstschrijver of regisseur hadden aangesteld. Hij bekeek iedereen vol argwaan en hij hield overal toezicht op. Ze begrepen niets van zijn stuk... zijn baby. Hij liep heen en weer op de set als een zenuwachtige moederkloek, waarbij hij inwendig gek werd van de dingen die misschien zouden kunnen gebeuren. Hij ging door met het schrijven van losse episodes, met het rondhangen bij de opnamen en vanuit de verte ongevraagd adviezen geven. En toen het eerste jaar voorbij was, hoefde niemand meer te denken dat Bill Thigpen ooit nog terug zou gaan naar Broadway. Hij zat vast, in de val, en hij was hopeloos verliefd op televisie en op het stuk dat hij zelf had geschreven. Hij excuseerde zich niet eens meer bij zijn vrienden van het kleine toneel, en gaf openlijk toe dat hij genoot van wat hij deed. Hij piekerde er niet over ergens anders heen te gaan, vertelde hij Leslie een keer laat op een avond nadat hij uren had zitten schrijven, nieuwe verwickelingen had uitgedacht, nieuwe personages, nieuwe filosofieën voor het komende seizoen.

Hij kon zich niet losmaken van zijn personages, zijn spelers en de gecompliceerdheid van de intrige met zijn stort-

vloed van tragedies, trauma's en problemen. Hij hield ervan. De serie werd vijfmaal per week rechtstreeks uitgezonden, en zelfs wanneer hij geen werkelijke reden had om zich op de set te bevinden, at, dronk, beminde, ademde en sliep hij het stuk. Er waren schrijvers die het verloop van de serie van dag tot dag verzorgden, maar Bill keek altijd mee. En hij wist wat hij deed. Alle betrokkenen waren het daarover eens. Hij was goed. Hij was meer dan goed. Hij was fantastisch. Intuïtief wist hij wat het wel of niet goed zou doen, waar mensen van hielden, de personages op wie ze gesteld raakten, en de mensen die ze met plezier zouden haten.

Tegen de tijd dat zijn tweede zoon, Tommy, twee jaar later werd geboren, had *A Life Worth Living* al twee prijzen van de kritiek en een Emmy Award gewonnen. Na de eerste Emmy stelde de televisiemaatschappij voor om de serie over te plaatsen naar Californië. Creatief gesproken was dit logischer; de productieregelingen zouden daar gemakkelijker zijn, en ze hadden het gevoel dat de serie in Californië 'thuishoorde'. Voor Bill was dit goed nieuws, maar niet voor zijn vrouw, Leslie. Zij ging net weer werken, maar niet gewoon als een danseresje op Broadway. Nadat ze er tweeënhalf jaar getuige van was geweest hoe Bill bezeten was van zijn serie, had ze er genoeg van. Terwijl hij dag en nacht had zitten schrijven over incest, teenagezwangerschappen en provinciale buitenechtelijke verhoudingen, was zij weer les gaan nemen in haar oude vak, en nu wilde ze balletlerares worden op het Instituut Juilliard.

'Je gaat wát?' Hij keek haar stomverbaasd aan. Het was op een zondagochtend tijdens het ontbijt. Alles was zo goed verlopen voor hen: hij verdiende handenvol geld, de kinderen waren fantastisch, en voor zover hij wist liep alles op rolletjes. Tot die ochtend.

'Ik kan het niet, Bill. Ik ga niet weg.' Ze keek hem rustig aan en haar grote bruine ogen leken net zo zacht en kinderlijk als toen hij haar voor het eerst had gezien met haar tas met danspullen in haar hand op de stoep bij een schouwburg, toen ze twintig was. Ze kwam uit noordelijk New York, en ze was

altijd sympathiek, lief en bescheiden geweest, een goedaardig vrouwtje met expressieve ogen en een schuchter maar werkelijk gevoel voor humor. Ze lachten heel wat af in die eerste tijd, en ze discussieerden tot laat in de nacht in die sombere, ijskoude flats die ze hadden gehuurd, tot hij een prachtige, ontzettend dure etage had gekocht in SoHo. Hij had er zelfs een oefenbarre voor haar in aangebracht, zodat ze de opwarming en andere oefeningen voor het ballet kon doen zonder naar een studio te hoeven gaan. En nu zei ze plotseling dat het allemaal voorbij was.

'Maar waarom? Wat zeg je nou, Les? Wil je niet weg uit New York?' Hij keek verbouwereerd toen haar ogen zich met tranen vulden en ze schudde haar hoofd, wendde zich even van hem af en keek hem daarna weer recht in zijn ogen, en wat hij toen zag, sneed door zijn hart. Het was boosheid, teleurstelling, verslagenheid, en plotseling zag hij voor het eerst wat hij maanden daarvoor al had moeten zien, en hij vroeg zich angstig af of ze nog van hem hield. 'Wat is er? Wat is er gebeurd?' Hoe was het mogelijk dat hij dit niet had gezien? vroeg hij zich af. Hoe kon hij zo stom zijn geweest?

'Ik weet het niet... je bent veranderd...' Toen schudde ze haar hoofd weer, en haar lange donkere haar golfde om haar heen. 'Nee... dat is niet eerlijk... we zijn allebei veranderd...' Ze haalde diep adem en probeerde het hem uit te leggen. Dat was ze hem toch wel verschuldigd na vijf jaar huwelijk en twee kinderen. 'Ik geloof dat ons standpunt is veranderd. Ik wilde vroeger een grote Broadwayster worden, een danseres die de top had bereikt en een ster was geworden, en jij wilde alleen maar toneelstukken schrijven met integriteit, en lef, en met een bepaalde strekking. En plotseling begon je iets anders te schrijven...' Ze aarzelde met een triest glimlachje. 'Je begon commercieel te schrijven, en dat werd een obsessie. De afgelopen drie jaar heb je alleen maar aan de serie gedacht... Trouwt Sheila nog met Jake...? Heeft Larry inderdaad geprobeerd zijn moeder te vermoorden...? Is Henry homofiel...? Is Marta het...? Laat Marta haar man in de steek omwille van een andere

vrouw...? Wie is eigenlijk Hilary's moeder...? Loopt Mary weg, en zo ja, gaat ze dan weer aan de drugs? Is Helen een onwettig kind? Trouwt ze met John?' Leslie stond op en begon door de kamer heen en weer te lopen terwijl ze al die bekende namen opnoemde. 'Om je de waarheid te zeggen, ik word er gek van. Ik wil niets meer over hen horen. Ik wil mijn leven niet meer met hen delen. Ik wil terug naar iets wat eenvoudig en gezond en normaal is, de discipline van het dansen, de spanning van het lesgeven. Ik wil een normaal, rustig leven zonder al dat geouwehoer in die schijnwereld.' Ze keek hem aan met een ongelukkige blik, en hij kon wel huilen. Wat een dwaas was hij geweest. Terwijl hij met zijn denkbeeldige vrienden aan het spelen was, raakte hij de mensen kwijt van wie hij werkelijk hield, en hij had het niet eens gemerkt. En toch kon hij haar niet beloven dat hij ermee zou ophouden, zijn zeggenschap over de serie zou verkopen en terug zou vallen op de toneelstukken waarvoor hij vroeger moest smeken om ze gespeeld te krijgen. Hoe kon hij dat nu doen? Hij hield van de serie. Door de serie voelde hij zich tevreden en gelukkig, getalenteerd en sterk... en nu ging Leslie weg. Het was ironisch. De tv-serie was een geweldig succes en hij was een geslaagd man, en nu verlangde zij terug naar de dagen dat ze honger leden.

'Het spijt me.' Hij dwong zichzelf om kalm te blijven en met haar te redeneren. 'Ik weet wel dat ik de afgelopen drie jaar helemaal ben opgegaan in de serie, maar ik had het gevoel dat ik er nog toezicht op moest uitoefenen. Als ik het stuk helemaal uit handen had gegeven, als ik het door iemand anders had laten maken, hadden ze het misschien een goedkope wending gegeven, dan hadden ze er misschien zo'n belachelijke, banale, melodramatische serie van gemaakt waar je de kriebels van krijgt. Ik kon niet toestaan dat ze dat deden. En de serie is wel degelijk integer, of je dat nu wilt toegeven of niet, Les, dat is het punt waar de mensen op gereageerd hebben. Maar dat wil niet zeggen dat ik er eeuwig bovenop moet zitten. Ik denk dat het heel anders wordt in Californië... professioneler... meer beheerst. Ik zou veel vaker weg kunnen gaan.' Tegenwoordig

schreef hij nog maar een enkele keer een deel. Maar over het geheel had hij nog steeds zeggenschap.

Leslie schudde alleen maar haar hoofd, met een ongelovige blik in haar ogen. Ze kende hem wel beter. Het was net zo gegaan toen hij zijn eerste toneelstukken schreef. Hij werkte twee maanden keihard door, zonder onderbreking, en hij nam nauwelijks tijd om te eten of te slapen of aan iets anders te denken. Maar dat had maar twee maanden geduurd, en in die tijd vond ze het nog wel aardig. Maar nu was het niet aardig meer. Ze had er schoon genoeg van. Ze verfoeide die concentratie en die gedrevenheid, en zijn overdreven perfectionisme. Ze wist dat hij van haar en de jongens hield, maar niet op de manier die zij wilde. Ze wilde een man die om negen uur naar zijn werk ging en om zes uur thuiskwam, die tijd had om met haar te praten, met de kinderen te spelen, haar te helpen met eten koken en met haar naar een film te gaan. Niet iemand die de hele nacht door bleef werken en dan uitgeput en met een verwilderde blik in zijn ogen om tien uur 's morgens het huis uit rende met zijn armen vol notities en voorschriften en wijzigingen in het script die hij nog moest afleveren voor de repetitie begon om halfelf. Het was te veel, te afmattend, te uitputtend, en na drie jaar had ze er genoeg van. Ze was afgebrand en als ze ooit nog eens de woorden *A Life Worth Living* hoorde of de namen van de personages, waar voortdurend nieuwe bijkwamen en andere weggenomen werden, zou ze een aanval van histerie krijgen.

'Leslie, probeer het nog een keer, schatje, alsjeblieft... geef me nog een kans. Het wordt fantastisch in L.A. Stel je voor, geen sneeuw meer, geen kou. Het zal heerlijk zijn voor de jongens. We gaan met ze naar het strand... we zouden een zwembad kunnen hebben in onze achtertuin... we kunnen naar Disneyland gaan...' Maar ze zweeg en schudde nog steeds haar hoofd. Ze kende hem.

'Nee, ik mag met ze naar Disneyland en naar het strand gaan. Jij zit dan de hele tijd te werken, of je blijft de hele nacht op om iemand de serie uit te schrijven, of je draaft erheen om

de repetitie te zien, of je zit koortsachtig iets anders te herschrijven. Wanneer ben je voor het laatst met de jongens naar de dierentuin in de Bronx geweest of ergens anders heen, nu we het er toch over hebben?’

‘Goed... goed... ik werk dus te hard... ik ben een vreselijke vader... of een klootzak, of een rotechgenoot of al die dingen tegelijk, maar in jezusnaam, Les, we hebben jarenlang honger geleden. En moet je nou eens zien, je kunt alles krijgen wat je wilt en de jongens ook. We kunnen ze mettertijd naar goeie scholen sturen, we kunnen hun geven wat we zelf graag hadden gewild, we kunnen ze laten studeren. Is dat zo vreselijk? Oké, we hebben een paar moeilijke jaren achter de rug, maar nu gaat het steeds beter worden. En nu stap jij eruit voor we er zijn? Wat een krankzinnig moment.’ Hij bleef haar aankijken en zijn ogen stonden vol tranen terwijl hij zijn hand naar haar uitstak. ‘Schat, ik hou van je... alsjeblieft, doe het niet...’ Maar ze kwam geen stap naar hem toe en wendde haar ogen af om niet de pijn in de zijne te hoeven zien. Ze wist dat hij van haar hield, en ze wist beter dan wie dan ook hoe dol hij was op de jongens. Maar dat deed er niet toe. Ze wist dat het in haar eigen belang was dat ze deed wat ze nu van plan was. ‘Wil je hier blijven wonen? Dan zeg ik gewoon tegen die lui dat we de serie niet verplaatsen. Als dat het alleen maar is, laat Californië dan maar barsten... dan blijven we hier.’ Maar er klonk paniek door in zijn stem terwijl hij haar aankeek, want hij voelde dat het niet om Californië ging.

‘Dat maakt geen enkel verschil.’ Haar stem klonk laag en zacht, en ze vond het heel erg. ‘Het is te laat voor ons. Ik kan het niet uitleggen. Ik weet gewoon dat ik iets anders moet doen.’

‘Wat dan? Naar India verhuizen? Een andere godsdienst aanhangen? Non worden? Wat is er dan anders aan het lesgeven bij Juilliard? Wat probeer je me verdomme te vertellen? Dat je weg wilt? Wat heeft dat in godsnaam te maken met Juilliard of met Californië?’ Hij kwetste haar en hij was in de war, maar plotseling, eindelijk, werd hij kwaad. Waarom deed

ze hem dit aan? Wat had hij gedaan om dit te verdienen? Hij had hard gewerkt, succes gehad; zijn ouders zouden trots op hem zijn geweest als ze nog hadden geleefd, maar ze waren allebei gestorven toen hij een jaar of twintig was, aan kanker, nog geen jaar na elkaar, en hij had geen broers of zusters. Hij had alleen maar haar en de jongens, en nu vertelde ze hem dat ze weggingen, en hij zou weer alleen zijn. Helemaal alleen, zonder de drie mensen van wie hij hield, omdat hij iets verkeerd had gedaan; hij had te hard gewerkt en te veel succes gehad. En plotseling voelde hij zich witheet van woede worden dat ze zo oneerlijk tegen hem was.

'Je begrijpt het gewoon niet,' hield ze zwakjes vol.

'Inderdaad. Je zegt tegen me dat je niet naar Californië wilt. Dan zeg ik tegen jou dat we hier zullen blijven als dat voor jou prettiger is, en dan kan het me geen donder schelen wat de televisie maatschappij zegt. Ze zullen het moeten aanvaarden. En wat dan? Wat doen we dan? Dan wordt alles weer net als eerst, of niet? Wat is er aan de hand, Les?' Hij werd verscheurd tussen boosheid en wanhoop, en hij wist niet wat hij tegen haar moest zeggen om er iets aan te veranderen. Maar wat hij nog niet had begrepen, was dat haar besluit vaststond en dat er geen mogelijkheid meer was om haar ervan af te brengen.

'Ik weet niet hoe ik het tegen je moet zeggen...' Haar ogen stonden vol tranen toen ze hem aankeek, en hij had even het krankzinnige gevoel dat hij een van zijn eigen uitzendingen was binnengewandeld en er nu niet meer uit kon... Zou Leslie van Bill weggaan...? Zou Bill kunnen veranderen...? Begrijpt Leslie wel hoeveel Bill van haar houdt...? Plotseling had hij zin om te lachen of te huilen, maar hij deed geen van beide. 'Het is voorbij. Ik denk dat dat de enige manier is om het te zeggen. Californië heeft er niets mee te maken. Ik heb het tegenover mezelf tot nu toe niet willen toegeven, maar dat doe ik nu wel. Ik kan dit niet langer volhouden. Ik wil mijn eigen leven, met de jongens. Ik wil iets van mezelf, Bill... zonder dag en nacht met jouw tv-serie geconfronteerd te worden...' En zonder hem. Maar dat kon ze nog niet over haar lippen krij-

gen. De gepijnigde blik in zijn ogen was zo overheersend, dat ze dacht dat ze misschien wel zou flauwvallen als ze naar hem bleef kijken. 'Het spijt me...'

Hij keek alsof hij door de bliksem was getroffen. Hij was doodsbleek en zijn blauwe ogen waren groot en vol verdriet.

'Neem je de jongens mee?' Wat had hij misdaan? Ze wisten beiden dat hij ze aanbad, hoe druk hij het de afgelopen drie jaar ook had gehad.

'Jij kunt niet in je eentje voor hen zorgen in Californië.' Het was een mededeling, maar hij keek haar vol ontzetting aan.

'Nee, maar je zou mee kunnen komen om me te helpen.' Het was een flauw grapje, maar eigenlijk had geen van hen tweeën zin in een grapje.

'Bill, niet doen...'

'Vind je het goed als ze me komen bezoeken?' Ze knikte, en hij hoopte vurig dat ze het meende. Even kwam het bij hem op om de tv-serie vaarwel te zeggen, om in New York te blijven en haar te smeken niet van hem weg te gaan. Maar hij begreep ook dat wat hij nu ook deed, het voor haar te laat was. In hart en ziel en in haar geest was ze al bij hem vandaan. Hij verweet zichzelf nu dat hij het niet eerder had gemerkt. Had hij het wel gemerkt, dan had hij er misschien iets aan kunnen doen. Maar hij kende haar goed genoeg om te weten dat dat nu niet meer mogelijk was. Alles was voorbij, zonder gejammer en geklaag. Hij had de slag allang verloren en was er zich nooit van bewust geweest. Dit was het einde van zijn leven.